

Yeni Ümit Üst Düzey Yönetici Kursu

ÜDY · ODY SINAVINA HAZIRLIK

ÜDY 1·2·3·4

ODY 1·2·3·4

ORTAK DERS

ÜNİTE 20

İlk Yardım

Kaza yerinde yapılacaklar, temel yaşam desteği, kanama, şok, kırık ve pozisyonlar

Okuma süresi: **11 dakika**

112

BU ÜNİTEDE

Kaza yerinde ilk dakikalarda yapılanlar hayat kurtarır. Bu ünite de trafik kazasında ilk yardımın aşamalarını, güncel temel yaşam desteği kurallarını, kanama, şok ve kırıklarda yapılacakları öğreneceğiz.

20.1 • TANIM

İlk yardım nedir?

İlk yardım; herhangi bir kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlilerinin yardımı sağlanıncaya kadar, **ilaçsız** ve olay yerindeki imkânlarla yapılan müdahaledir.

Amaç 1

Yaşamsal fonksiyonları sürdürmek

Amaç 2

Durumun kötüleşmesini önlemek

Amaç 3

İyileşmeyi kolaylaştırmak

▲ DİKKAT EDİN

İlk yardımcı ilaç vermez, tıbbi tedavi yapmaz; amacı sağlık ekibi gelene kadar hayatı korumaktır.

20.2 · AŞAMALAR

Trafik kazasında ilk yardım

1

Olay yeri güvenliği

dörtlüler, reflektörler, motoru kapat; kendini koru

2

Yaralıyı değerlendir

bilinç, solunum, kanama

3

112'yi ara

yer, olay, yaralı sayısı ve durumu

4

Müdahale ve izleme

yardım gelene kadar yanında kal

- ◆ Araç yolun sağına alınır, **dörtlü flaşörler** yakılır, reflektörler kaza yerinin önüne ve arkasına uzaktan görülecek şekilde konur.
- ◆ Yaralı araçtan, tehlike yoksa çıkarılmaz; çıkarılması gerekirse **baş-boyun-gövde eksen**i korunarak çıkarılır. Kucaklayarak çekmek sakıncalıdır.
- ◆ Yalnızsanız önce 112'yi arayın; yanınızda biri varsa o ararken siz müdahaleye başlayın.

20.3 · 112

Acil çağrıda ne söylenir?

1

Kendinizi tanıtırın

ad ve telefon numarası

2

Olay yerini tarif edin

yol, kilometre, yön, belirgin nokta

3

Olayı anlatın

çarpışma, devrilme, yangın, tehlikeli madde

4

Yaralı sayısı ve durumu

bilinç, solunum, kanama

5

Telefonu kapatmayın

görevli kapatana kadar bekleyin

AKILDA TUTUN

Taşıma önceliği: **solunum ve dolaşım sorunu olanlar, şoktakiler, ağır kanaması olanlar** önce; küçük yara, kırık, burkulma ve çıkığı olanlar sonra taşınır.

20.4 · TEMEL YAŞAM DESTEĞİ

Kalp masajı ve suni solunum

1

Bilinç kontrolü

omuzlardan hafifçe sars, "İyi misiniz?" diye seslen

2

Yardım çağır, 112

varsa OED (otomatik defibrilatör) istet

3

Hava yolunu aç

baş geri, çene yukarı

4

Solunumu değerlendir

bak-dinle-hisset, en fazla 10 saniye

5

30 kalp basısı

göğsün ortası, 5-6 cm, dakikada 100-120

6

2 suni solunum

ve 30:2 döngüsüne devam

▲ DİKKAT EDİN

Eski kitaplardaki **1:5 ve 15:2 oranları**, dakikada 60-80 bası ve "göğse yumruk" uygulaması artık kullanılmıyor. Güncel oran tek ya da iki kurtarıcıda **30 bası : 2 solunum**.

20.5 · POZİSYON

Hangi yaralıya hangi pozisyon?

Durum	Pozisyon
Bilinci kapalı, solunumu var	Koma (derlenme, yan yatış) pozisyonu
Suni solunum sonrası soluyan	Yan yatış (koma) pozisyonu
Şok, bayılma, iç kanama	Sırtüstü, bacaklar 30 cm yukarıda
Bilinci açık göğüs yaralanması, göğüs ağrısı	Yarı oturuş
Karın yaralanması	Sırtüstü, dizler bükülü
Omurga, kalça ve bacak kırığı	Sırtüstü, kıpırdatmadan
Burun kanaması	Oturur, baş hafif öne eğik

Koma pozisyonunda dil geriye kaçıp hava yolunu tıkamaz, kusmuk dışarı akar.

20.6 · KANAMA

Kanamayı durdurmak

Damar	Görünüm	Tehlike
Atardamar	Açık kırmızı, kalp atımıyla fışkırır	En tehlikeli
Toplardamar	Koyu kırmızı, sürekli akar	Orta
Kılcal damar	Sızıntı şeklinde	Az

- ◆ Yara üzerine temiz bezle **doğrudan baskı** uygulanır; mümkünse kanayan bölge kalp seviyesinin üstüne kaldırılır.
- ◆ Durmazsa **basınç noktasına** bastırılır: bacakta kasık iç kısmı, kolda koltuk altı ve kol iç yüzü.
- ◆ **Turnike** yalnızca kopma, ezilme ya da başka yolla durdurulamayan hayati uzuv kanamasında uygulanır; uygulama saati not edilir.

▲ DİKKAT EDİN

Kanayan yere tütün, kahve, tentürdiyot konmaz. Burun kanamasında baş **arkaya değil öne** eğilir, burun kanatları 5 dakika sıkılır.

20.7 · YARA

Yaralanmalarda ilk yardım

- ◆ Kanama durdurulur; yara içi kurcalanmaz, temiz bezle kapatılır.
- ◆ **Saplanan cisim çıkarılmaz;** etrafı sargıyla desteklenip sabitlenir.
- ◆ Kesik yaralarda yara kenarları birbirine yaklaştırılarak sarılır.
- ◆ **Delici karın yarası:** dışarı çıkan organ içeri itilmez, üzeri nemli temiz bezle örtülür; dizler bükülü sırtüstü yatırılır.
- ◆ **Delici göğüs yarası:** en büyük tehlike göğüs boşluğuna giren havanın **akciğeri söndürmesidir**. Yara, bir kenarı açık bırakılarak naylonla kapatılır; bilinci açık yaralı yarı oturtulur.

20.8 · ŞOK

Şok ve belirtileri

Şok, dolaşım sisteminin hayati organlara yeterli kan gönderememesiyle ortaya çıkan, tansiyon düşüklüğüyle seyreden akut dolaşım yetmezliğidir.

Hipovolemik (kan-sıvı kaybı)**Kardiyojenik (kalp)****Anafilaktik (alerji)****Septik / toksik****Nörojenik**

Belirtiler

Hızlı ve zayıf nabız, hızlı yüzeysel solunum, soğuk-soluk-nemli cilt, huzursuzluk, susuzluk, dudaklarda morarma, bilinç bulanıklığı.

Ne yapılır?

Hava yolu açık tutulur, kanama durdurulur, **şok pozisyonu** verilir (bacaklar 30 cm yukarı), üstü örtülerek sıcak tutulur, ağızdan bir şey verilmez, 112 aranır ve yaşam bulguları sık aralıklarla izlenir.

20.9 • KIRIK

Kırık, çıkık ve burkulma

- ◆ Kırık bölge oynatılmaz; varsa kanama durdurulur; taşımadan önce **atelle sabitlenir**.
- ◆ Atel, kırığın **altındaki ve üstündeki eklemleri** içine alacak uzunlukta olmalıdır: diz-ayak bileği arası kırıkta **kalçadan topuğa**.
- ◆ Atel yoksa iki bacak arasına yumuşak malzeme konup **bacaklar birbirine bağlanır**.
- ◆ Açık kırıkta kemik uçlarına dokunulmaz, yerine itilmez; üzeri temiz bezle örtülür.
- ◆ Köprücük kemiği kırığında atel kullanılmaz; kol üçgen sargıyla askıya alınır.
- ◆ **Çıkık ve burkulma:** hareketsizleştirilir, soğuk uygulanır, bölge yükseltilir; çıkık yerine oturtulmaz.

20.10 · KAFA VE OMURGA

En riskli yaralanma

Belirtiler: bilinç ve hafıza değişikliği, uyku hâli, konuşma bozukluğu, bulantı-kusma, kulak ya da burundan kan veya sıvı gelmesi, göz çevresinde morarma, kol ve bacaklarda uyuşma, hareket kaybı.

AKILDA TUTUN

Bilinci kapalı her kazazede, aksi kanıtlanana kadar **omurga yaralı** sayılır.

- ◆ Yaralı hareket ettirilmez; **baş-boyun-gövde eksen**i bozulmaz.
- ◆ Tehlike varsa ancak eksen korunarak, düz biçimde sürüklenir.
- ◆ Yanlış taşımanın sonucu **felç**tir.
- ◆ Asla yalnız bırakılmaz; yapılanlar ekibe bildirilir.

20.11 • TAŞIMA

Yaralıyı taşımak

- ◆ İdeal olan, yaralının **sedyeyle ve en az 4 kişiyle** taşınmasıdır.
- ◆ Düz yolda ve ambulansa bindirirken **ayaklar önde** yürünür, baş tarafındaki kişi yaralıyı izler; merdivende baş daima yukarıda tutulur.
- ◆ Yaralı en yakın değil, **uygun imkânları olan** sağlık kuruluşuna götürülür.

Bayılma ve koma

Bayılma, beyne giden kanın azalmasıyla oluşan kısa süreli bilinç kaybıdır: sırtüstü yatırılır, bacaklar kaldırılır, sıkı giysiler gevşetilir. **Koma** ise uyaranlara cevap verilmeyen derin bilinç kaybıdır: solunum varsa koma pozisyonu verilir.

EĞİTMEN NOTU

Her araçta ilk yardım çantası ve yangın söndürücü bulunur; ama sürücünün ilk yardım eğitimi yoksa ikisi de işe yaramaz. Sürücülerinize düzenli ilk yardım eğitimi aldırın.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

ÜDY Dijital Eğitim Kitabı

Diğer ünitelere geçmek için dokununuz

ÜDY · ODY Deneme Sınavları

Kendinizi denemek için dokununuz

YENİ ÜMİT ÜST DÜZEY YÖNETİCİ KURSU

📍 Camlı Kahve Meydanı, Mareşal Çakmak, Bağcılar
Cd. No: 114/2, 34610 Güngören/İstanbul

☎ (0212) 641 92 94

💬 WhatsApp: 0 530 957 79 13

SOSYAL MEDYA HESABIMIZ

📘 facebook.com/udybelgeleri

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Sınav notlarınızı bir kez daha gözden geçirip deneme sınavıyla kendinizi ölçmenizi öneririz. Başarılar dileriz.